

Utbildningsinspektion i grundskolan Husensjö skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Husensjö skola	Antal barn/elever
Grundskola	318
Skolbarnsomsorg	153
Förskoleklass	45

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskola med årskurs 1–6 samt fritidshem. I rektorsområdet ingår inte förskola, vilket innebär att barnen kommer från olika förskolor för att gå i förskoleklassen på Husensjö skola. I dagsläget kommer barnen från 17 olika förskolor i Helsingborgs kommun.

Skolan är tvåparallellig med gruppstorlekar mellan 20 och 26 elever. Elever och pedagogisk personal är uppdelade i två arbetslag, F -3 och 4-6.

Ca 74 procent av eleverna kommer från skolans upptagningsområde. De övriga 26 procenten, kommer från närliggande bostadsområden, och familjerna gör ett medvetet val för att gå på Husensjö skola. Skolan ligger i ett äldre attraktivt, uppvuxet villaområde nära centrum, dit barnfamiljer gärna flyttar. Flertalet familjer är högutbildade och andelen yrkesarbetande är stor, vilket innebär att 87 procent av eleverna i F-3 har skolbarnsomsorg. Huvuddelen av familjerna i bostadsområdet har svensk bakgrund och drygt 8 procent av eleverna har utländsk bakgrund. Området ger en känsla av en by i staden.

Skolans huvudbyggnad är från 1910. Därefter är skolan tillbyggd och ombyggd vid olika tillfällen. Den senaste ombyggnaden genomfördes 2003 för att skapa utökad utrymme för skolbarnsomsorg, mediatek och personalarbetsplatser. Skolan har närhet till grönska och naturområden.

I likhet med övriga grundskolor i Helsingborgs kommun deltar Husensjö skolas rektorsområde i Försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan.

Genomförandet av inspektionen i Husensjö skola

Skolverket sände den 11 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Husensjö skola har bestått av undervisningsråden Ebba Svartz och Per-Ingvar de la Motte. Besök i Husensjö skola genomfördes den 6-7 maj 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Husensjö skola, F-6, dels den information som samlats in vid observationer,

intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Husensjö skola genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, pedagogisk personal, elevvårdspersonal samt rektorn och biträdande rektorn. Inspektörerna blev guidade runt på skolan av två elever och under delar av dagarna observerades delar av lektioner i de olika klasserna

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit den attitydundersökning som Helsingborgs kommun nyligen genomfört, Kvalitetsmätning 2003.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Husensjö skola pågår ett arbete för att göra eleverna förtrogna med de demokratiska värderingarna, formerna och principerna. Eleverna har kommit olika långt i förståelse och utveckling, i stort sett avhängigt på ålder och mognad. I förskoleklassen har barnen svårare att lyssna, vänta på sin tur, visa respekt och empati än vad eleverna har högre upp i årskurserna. Med stigande ålder och mognad har eleverna lättare att acceptera olikheter, lyssna, vänta på sin tur och ha förståelse för andras åsikter.

I samtalen med eleverna mötte inspektörsteamet självständiga, trygga elever med förmåga att uttrycka sig och argumentera. Eleverna kunde redogöra för sina synpunkter och visade varandra respekt i samtalen.

Inspektörsteamet såg elever med vilja och förmåga att påverka och ta ansvar för utbildningen men såg samtidigt tydliga exempel på att utvecklandet av dessa förmågor var beroende av den enskilde läraren. Det finns inget klotter på skolan och det är ordning i lokalerna vilket sannolikt tyder på att eleverna tar ansvar för sin miljö. Däremot framkom att alla elever inte alltid är rädda om sina egna tillhörigheter och sitt skolmaterial.

Husensjö är ett homogent bostadsområde och eleverna möter få barn och ungdomar med annan kulturell bakgrund. Det finns en medvetenhet hos elever, föräldrar och personal att detta kan vara ett problem avseende möjligheten att utveckla tolerans och förståelse för människors olikheter och lika värde. Skolan arbetar därför aktivt för att öka förståelse och tolerans, genom att samverka med andra skolor, där eleverna kommer från blandade kulturella och sociala miljöer.

Eleverna kan definiera begreppet mobbning och uppger att det inte förekommer mobbning på skolan. Däremot framkom att kränkningar med ord, knuffar och liknande kan förekomma och att den empatiska förmågan hos eleverna ibland kan brista. Personalen arbetar för att "alla barn är allas barn", men det kan ibland finnas elever som inte accepterar en tillsägelse från en annan lärare än sin egen. Inspektörsteamet bedömer dock att övervägande delen av eleverna har god kännedom om de demokratiska värdena och en människosyn som återspeglas i läroplanens.

Elever, föräldrar och personal upplever miljön på skolan som trygg, både fysiskt och psykosocialt. Enligt Kvalitetsmätning 2003 känner 93 procent av eleverna sig trygga i skolan, vilket är en förbättring i förhållande till 2001 års mätning då 84 procent instämde i påståendet.

Eleverna är motiverade och känner lust att lära. Dock får inspektörsteamet under besöket indikationer på att motivationen och lusten att lära avtar med stigande ålder.

Sammanfattningsvis utvecklar eleverna på Husensjö skola normer, värden och förhållningssätt som ligger i linje med de nationella målen i läroplanen. Miljön är trygg och lugn vilket ger eleverna ett lustfyllt lärande och det är av vikt att lärandet sker i sådana former att lusten att lära bibehålls genom hela skoltiden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Husensjö skola har personalen gemensamt med övriga skolor i området tagit fram progressionsplaner utifrån de nationella kursplanerna. Elever och föräldrar känner till progressionsplanerna men har inte insett kopplingen till målen i läroplan och de nationella kursplanerna.

Inspektörsteamet såg exempel på elever med förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Det händer att konflikter uppstår när eleverna arbetar i grupp och personalen menar att eleverna har lättare att arbeta självständigt.

Individuell utvecklingsplan och portfolio används, i varierande grad i olika klasser, för att följa elevernas kunskapsutveckling och som ett redskap för eleverna att få insikt i sitt eget sätt att lära. I någon av klasserna mötte inspektörerna elever som stolt visade sin portfolio och sitt lärande. Förskolläraren beskriver sex-åringarna, som börjar i förskoleklassen, som medvetna och allmänbildade samt att många av barnen läser och använder logiskt/matematiskt tänkande på ett lekfullt sätt.

För att följa elevernas kunskapsutveckling använder skolan diagnostiska prov och de nationella ämnesproven i skolår 5. Eleverna visade goda resultatet på de

nationella ämnesproven i skolår 5 vårterminen 2003. 96 procent av eleverna nådde målen i svenska, 94 procent i matematik och 98 procent i engelska. Antalet godkända i svenska och engelska har förbättrats under åren 2001 till 2003 med ca 15 procentenheter.

Sammanfattningsvis är måluppfyllelsen god på Husensjö skola och eleverna får till stor del det stöd och de utmaningar som de behöver. Inspektörsteamet bedömer att elevernas utveckling och lärande är av god kvalitet och ligger i linje med läroplanens och kursplanernas mål. Dock bör målen göras kända för eleverna.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Husensjö skola har klasserna klassråd där elever och lärare förbereder frågor inför elevrådet. I de lägre årskurserna är läraren ordförande i klassrådet medan eleverna från och med årskurs 5 tar över ordförandeskapet. Frågorna rör mestadels praktiska frågor som till exempel att förbättra den inre och yttre miljön på skolan, gymnastiksalen, duschmattor och nya världskartor i klassrummen. Diskussioner om utbildningens innehåll och utformning förs mera sällan mellan lärare och elever. Ledningen har en ambition att i elevrådet diskutera frågor som rör utbildningen och dess innehåll för att skapa större delaktighet för eleverna. De elever som deltog i samtalen har uppfattningen att lärarna bestämmer över utbildningen. I Kvalitetsmätning 2003 uppger endast 37 procent av eleverna att de får vara med och planera vad som ska göras i skolan samt påverka hur undervisningen skall gå till. Resultatet är likvärdigt med resultatet för Helsingborgs kommuns grundskolor totalt.

Skolan arbetar strukturerat och aktivt med föräldrarna för att skapa delaktighet och samverkan. Föräldrarna är engagerade och visar intresse för att vara delaktiga i barnens utbildning. Kontakten med föräldrarna sker till exempel genom föräldramöten, utvecklingssamtal, månadsbrev, skoldagbok, gemensam kompetensutveckling samt föräldraråd. Samtliga föräldrar informeras om skolans måldokument, mobbningsplaner etc. I intervjun uppger föräldrarna att de alltid är välkomna till skolan och att det är lätt att ta kontakt med personalen. Till föräldrarådet väljs två representanter från varje klass. Rektorn eller biträdande rektorn ansvarar för mötena som äger rum två till tre gånger per termin. I föräldrarådet diskuteras skolans mål och utvärderingar samt förmedlas information. Skolan är av uppfattningen att föräldrarnas delaktighet och insyn i verksamheten är nödvändig för att skapa ett gemensamt förhållningssätt såväl som en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö på skolan. Den gemensamma kompetensutvecklingen för föräldrar och personal rör bland annat normer och värden. Skola och hem vill skapa ett gemensamt förhållningssätt för att möta barnen på ett så

enhetligt sätt som möjligt. I några klasser arbetar man med ett material, utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter som riktar sig både till föräldrar, elever och personal, vilket skapar mycket bra diskussioner. På föräldramöten använder en del lärare provocerande frågor till föräldrarna för att skapa engagerade diskussioner. Till exempel, "Ska barn ha läxor?" Inspektörsteamet bedömer att kontakten mellan hem och skola är mycket god. I Kvalitetsmätning 2003 uppger 83 procent av föräldrarna att de har en bra kontakt med skolan och 86 procent att informationen från skolan fungerar bra.

Skolan arbetar mycket medvetet och aktivt med eleverna för att nå målen under avsnittet normer och värden i läroplanen. Lärarna arbetar exempelvis med värderingsövningar med eleverna, tar upp konflikter till diskussion i klassen, diskuterar språkbruk, hur man ska vara mot varandra, skyldigheter och rättigheter samt arbetar med tjej- och killgrupper. För övrigt utgör samtalet ett viktigt inslag i det dagliga arbetet med normer och värden. Föräldrarna är delaktiga i arbetet. Dock uppmärksammade inspektörsteamet att engagemanget i arbetet med normer och värden varierade mellan lärarna.

I samtalen som fördes beskrevs det reella elevinflytandet över lärandet på olika sätt och någon gemensam strategi finns inte på skolan. Ett exempel är att eleverna inom bestämda ramar kan styra över veckans arbete och fördelning av tid och arbetsuppgifter. Ett annat exempel är att eleverna kan välja mellan olika uppgifter och motivera sitt val. Vid lektionsbesöken såg inspektörsteamet exempel på stor variation på omfattningen av elevinflytandet. Inspektörsteamet uppmärksammade också den enskilde lärarens betydelse för elevens möjlighet till inflytande. De föräldrar som deltog i intervjun uppger att de är nöjda med skolan, att de vill att lärarna styr undervisningen och att de är skeptiska till "dagens metoder". De har en oro för att barnen har för mycket inflytande över utbildningen och att barnen riskerar att missa ämnen eller kunskaper. Kursplaner och kunskapsmål är föga kända av elever och föräldrar vilket kan vara en bidragande orsak till föräldrarnas oro.

I skolans kvalitetsredovisning för 2002 står att elevernas delaktighet måste tydliggöras. Som en konsekvens av detta har skolan för läsåret 2003/2004 satt som prioriterat mål, ökad delaktighet och inflytande för eleverna. Personalen för mycket diskussioner om vad elevinflytande är och vad det faktiskt innebär. Skolan prioriterar även arbetet med den individuella utvecklingsplanen och portfölion vilka, rätt använda, kan bidra till att öka elevernas inflytande över sitt lärande.

Skolan har rutiner för att systematiskt förebygga och motverka alla former av kränkande behandling. Det förekommer en del konflikter mellan eleverna på skolan men sällan någon regelrätt mobbning. Vid konflikter informerar och samverkar skolan med hemmen. Trivselenkäter genomförs bland eleverna regelbundet.

Det finns en kris- och antimobbningsgrupp på skolan som träffas regelbundet. Till skolan är knuten en socialsekreterare som också ingår i gruppen. I årskurs 3 och 6 röstas fyra elever per klass fram för att vara kamratstödjare. Kamratstödjarna får utbildning av representanter ur antimobbningsteamet för att utföra sitt uppdrag. För att befästa det viktiga uppdraget examineras kamratstödjarna och avtackas vid skolavslutningar. Kamratstödjarna får handledning av kris- och

antimobbningsteamet några gånger per termin och tar sitt uppdrag på yttersta allvar. Arbetet för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling är känt bland elever och föräldrar. Metoden för arbetet mot mobbning är inspirerat av Farstamodellen. Skolan tar dock kontakt med föräldrarna i ett tidigt skede. Personalen har ett förhållningssätt att ingripa omgående.

Skolsköterskan är tillgänglig på skolan två dagar i veckan och genomför hälsokontroller och vaccinationer enligt de rutiner som gäller för skolhälsovården i Helsingborgs kommun. Vid behov finns tillgång till skolläkare. Skolsköterskan är aktiv i det hälsofrämjande arbetet genom till exempel hälsosamtal, undervisning i sex- och samlevnad, ANT, kill- och tjejgrupp och genom att vara en samtalspartner till eleverna. Skolan driver ett projekt för att nå läroplanens mål om fysiska aktiviteter, vilket heter "I hälsans tecken" och gäller alla på skolan. Projektet innebär att elever och lärare arbetar med olika idrotter och hälsoteman under läsåret. Extra tid har dessutom lagts ut till daglig fysisk aktivitet.

Sammanfattningsvis genomförs på Husensjö skola ett aktivt arbete kring värdegrundsfrågorna. Samverkan med elever och föräldrar kring förhållningssätt, den fysiska och psykosociala arbetsmiljön samt för att främja lärandet är av god kvalitet. Inspektörsteamet bedömer att elevernas möjlighet till inflytande över sin utbildning, efter ålder och mognad är begränsad och till stor del beroende av den enskilde läraren. Vidare bedömer inspektörerna att skolan bör, genom att hävda och konkretisera intentionerna i skollagen, grundskoleförordningen samt läroplanen genomföra strukturerade insatser för att utveckla elevinflytandet. Ett medvetet och systematiskt arbete av god kvalitet pågår mot kränkande behandling och elevernas möjlighet till daglig fysisk aktivitet är av mycket god kvalitet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Husensjö skola finns lokalt bearbetade kursplaner som personalen gemensamt arbetat fram. För att säkra elevernas möjlighet att nå kunskapsmålen i samtliga ämnen i årskurs 9, har ett samarbete och en viss anpassning till Wieselgrensskolans lokalt bearbetade kursplaner gjorts. Cirka hälften av eleverna på Husensjö skola börjar årskurs 7 på Wieselgrensskolan. På Husensjö skola planerar man för att revidera och utveckla de lokalt bearbetade kursplanerna för att de ska bli ett tydligare stöd för lärandet. I samtalen med lärarna framkom, att det varierar mellan lärarna huruvida de har kursplanerna till grund för egen planering och den enskilde elevens planering, eller om planeringen till vissa delar grundar sig på läroböckerna eller traditioner på skolan. Den lokala arbetsplanen innehåller mål som ligger väl i linje med nationella mål och riktlinjer. Beskrivningarna av

genomförandet av de fastställda målen kan dock ytterligare konkretiseras och torde då bidra till att öka och stärka en gemensam kunskapssyn på skolan och inspektörsteamet bedömer att den lokala arbetsplanen kan utvecklas i detta avseende. Vidare vill inspektörerna göra skolan uppmärksam på att det är av vikt att samtliga pedagoger följer gällande nationella styrdokument för att nå helhet i utbildningen.

Skolan har åldershomogena klasser och varierande grad av samarbete sker mellan klasserna. Mestadels sker arbetet inom den egna klassen men inspektörerna såg också goda exempel på flexibla lösningar inom och mellan klasser. Arbetet försiggår då i olika grupper och konstellationer, för att främja samverkan mellan de lärande och för olika behov av stöd. Planeringen av undervisningen sker gemensamt och lärarnas olika kompetenser tas tillvara i det tematiska arbetet.

Arbetet med individuella utvecklingsplaner och portofolio är under utveckling på skolan för att utgöra ytterligare ett redskap för elever och lärare i synliggörandet av elevernas kunskapsutveckling. På skolan arbetar man medvetet med olika lösningar för att möta elevernas behov av stöd till exempel genom att individanpassa i olika grupperingar, ge läxhjälp och genom stöd till den enskilde eleven. Sedan skolan anställde en idrottslärare har man även använt motoriken som stöd till vissa elever, vilket har gett goda resultat för inläringen för dessa elever. Trots ett gott arbete med att identifiera och åtgärda barn i behov av stöd eller barn med funktionshinder, bör rutiner och systematik i arbetet tydliggöras för att säkerställa att alla elever får möjlighet att nå kunskapsmålen.

Extra stöd ges i huvudsak i ämnena svenska, matematik och engelska vilket kan kopplas till det goda resultatet på de nationella ämnesproven i skolor 5. Specialpedagogen skriver åtgärdsprogram för de elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen i svenska, engelska och matematik. Enligt grundskoleförordningen åligger det rektorn att tillse att åtgärdsprogram upprättas för elever med speciella stödinsatser och att eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet. Vidare anges att stödet i första hand skall ges inom den klass eller grupp eleven tillhör. Inspektörsteamet vill fästa skolans uppmärksamhet på att samtliga elever, oavsett ämne, skall ges det stöd de är i behov av för att nå de kunskapsmål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av femte skolarbetet. Likaså att åtgärdsprogram upprättas, enligt gällande förordning, i samtliga ämnen där elever riskerar att inte nå kunskapsmålen.

Modersmålsundervisning tillgodoses i önskad utsträckning och är förlagd utanför skoltid. Dock har modersmålsundervisningen ingen koppling till det övriga skolarbetet vilket ger en minskad möjlighet att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling. Det finns ett välfungerande elevvårdsteam på skolan där rektorn, biträdande rektorn, skolsköterska, psykolog samt socialsekreterare ingår.

Föräldrarna är mycket nöjda med den undervisning som eleverna får och uppger, att lärarna generellt har stor kompetens för att stimulera och utveckla elevernas lärande. Vid de lektioner som besöktes, observerade inspektörsteamet att eleverna var fokuserade på skolarbetet och att mestadels arbetsro råder i klassrummen. Arbetssätten skiljer emellertid mellan lärarna och varierande arbetsmetoder används för att främja kunskapsutvecklingen hos elever med skilda förutsättningar. De elever som deltog i samtalen uppgav att de har möjlighet att arbeta på sin egen nivå, även när den motsvarar en högre nivå än årskursen. I

de båda klasserna i årskurs 3 pågår ett nära samarbete och inspektörerna observerade ett mycket gott exempel på tematiskt och problembaserat lärande, där eleverna får ta ansvar för och får vara delaktiga i läroprocessen, efter mognad och ålder. Även föräldrarna involveras, på ett naturligt och lekfullt sätt, i vissa delar av det undersökande och problembaserade lärandet. Klassrumsmiljön och undervisningsmaterialet uppfattades tilltalande och stimulerande. Inspektörerna fick upplevelsen av ett lustfyllt lärande.

På skolan finns lärare med kompetens i bild och musik dock är kvaliteten på den undervisning som eleverna får varierande. Undervisningen i bild och musik bör lyftas fram för att säkerställa att eleverna når målen i kursplanerna för skolår 5.

Utifrån samtal med elever bedömer inspektörerna att de har vissa svårigheter att beskriva vilka ämnen som ingår i skolans arbete. Skolan bör reflektera över om det kan bero på att kunskaperna inte är befästa hos eleverna, att eleverna klarar av område efter område i undervisningen, eller om ett tematiskt arbetssätt kan göra det svårt för eleverna att särskilja olika ämnen.

Barnen kommer till förskoleklassen från många olika förskolor. Detta har medfört att skolan har arbetat grundligt med hur övergången mellan förskola och förskoleklass skall ske. Välutvecklade och väldokumenterade rutiner är framtagna. Detta medför att barnen är inskolade redan vid vårterminens slut och färdiga att börja i förskoleklassen, tillsammans med övriga elever på skolan, när höstterminen börjar. Ett arbetssätt som bedöms vara av mycket god kvalitet. Det finns ett visst samarbete mellan förskoleklasserna och årskurs 1 dock menar personal och ledning att det kan utvecklas ytterligare. I förskoleklassen är lek, skapande och kreativitet i hög grad viktiga redskap i barns lärande och utveckling. Arbetet på fritidshemmet är strukturerat och planerat. Personalen arbetar tematiskt, men arbetet går inte att koppla direkt till pågående arbeten i klasserna eftersom klasserna arbetar på olika sätt och med olika projekt. På fritidshemmet görs många studiebesök med barnen för att utveckla kontakter utanför skolan, som kan berika som en lärande miljö.

I förskoleklassen och grundskolan förs regelbundna utvecklingssamtal minst två gånger per år. Den individuella utvecklingsplanen och portfolion utgör underlag vid samtalet. Elev, föräldrar och lärare följer upp elevens mål och utvärderar lärandet samt sätter upp nya framtidsytande mål för eleven.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att undervisning av god kvalitet pågår på Husensjö skola samt att organisationen är flexibel och fungerande för att möta elevers olika behov. Övergången mellan förskola och förskoleklass sker på ett föredömligt sätt och med mycket god kvalitet. Kunskapsmålen bör dock tydliggöras och konkretiseras för att utgöra ett stöd i elevernas lärande. Utrymme för pedagogiska diskussioner, utifrån de nationella styrdokument, bör skapas för att stärka en gemensam kunskapssyn och pedagogisk viljeinriktning på skolan. Det är av vikt att samtliga pedagoger följer gällande nationella styrdokument för att nå helhet i utbildningen. Skolan bör utveckla rutiner och ett systematiskt tillvägagångssätt för att säkerställa identifieringen av elever i behov av särskilt stöd. Inspektörsteamet vill göra skolan uppmärksam på att åtgärdsprogram skall skrivas för samtliga elever som befars att inte nå de mål som minst skall ha uppnåtts vid slutet av femte skolåret. Undervisningen i äm-

nena bild och musik bör förbättras för att säkerställa elevernas möjlighet att nå målen i kursplanerna för skolår 5.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I Husensjö skola finns en rektor och en biträdande rektor med heltidsanställningar. Tjänsten som biträdande rektor är fördelad på 60 procent skolledaruppgifter och 40 procent övrigt pedagogiskt arbete. Rektorn har tidigare tjänstgjort som biträdande rektor under fyra år på Husensjö skola och biträdande rektorn har tidigare tjänstgjort på motsvarande befattning på en annan skola i Helsingborgs kommun. Rektorn och den biträdande rektorn arbetar tillsammans i de flesta ärenden och har ingen tydlig ansvarsfördelning sinsemellan. Inför höstterminen 2004 kommer en ansvarsfördelning att göras dels på grund av att biträdande rektorn kommer att ha undervisning regelbundet och dels på grund av personalens önskemål om en tydligare fördelning. Rektorn anser sig väl förtrogen med verksamheten och ger personalen återkoppling vid medarbetarsamtalen. Elever, föräldrar och personal uppger att de har stort förtroende för rektorn. Hon beskrivs som lyhörd med öppen ledarstil och att hon skapar ett gott arbetsklimat på skolan.

Skolan har olika ansvarsgrupper i vilka personalen ingår. Grupperna arbetar med pedagogiskt utvecklingsarbete och bland annat finns arbetslagsledargrupp, mål och utvärderingsgrupp samt individuell utvecklingsplan- portfoliogrupp. Rektorn driver den pedagogiska ledningen och utvecklingen genom dessa ansvarsgrupper. Grupperna arbetar med uppdrag som ofta är kopplade till bildningsnämndens handlingsplan/skolplan. Samtlig personal har arbetslagsträffar varje onsdag, dessutom finns tid för pedagogiska diskussioner varje dag efter skoltid. På arbetslagsträffarna återförs arbetet som gjorts i de olika ansvarsgrupperna, vilket i sin tur utgör underlag till pedagogiska diskussioner, information eller kompetensutveckling. En intern kompetensutveckling i form av pedagogiskt café genomförs en gång per månad, där lärarna har möjlighet att delge varandra sina pedagogiska metoder. Syftet är att öka samverkan på skolan och att få en gemensam pedagogisk grundsyn och kunskapssyn hos personalen. Lärarna har stor frihet i det pedagogiska arbetet och urskiljer inte en tydlig pedagogisk viljeinriktning från rektorn. Inom ett flertal områden varierar lärarnas förhållningssätt och inspektörerna uppfattade inte en enhetlig kunskapssyn på skolan.

Det pågår ett kvalitetsarbete på skolan som innefattar utvärderingar som görs under läsåret av elever, föräldrar och personal. Utvärderingarna utgör underlag för skolans kvalitetsredovisning, vilken tas fram av rektorn och biträdande rek-

torn. Skolan saknar däremot rutiner och ett tydligt system för kvalitetsarbetet och i detta avseende kan kvalitetsarbetet förbättras.

Sammanfattningsvis är ledningen av Husensjö skola väl förtrogen med den dagliga verksamheten och tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i läroplanen. Förtroendet är stort för rektorn och hennes förhållnings-sätt skapar en god arbetsmiljö. Dock kan den pedagogiska ledningen ytterligare stärkas utifrån de nationella styrdokument, för att skapa ett enhetligt system och en gemensam pedagogisk grundsyn på skolan. Det pågår ett kvalitetsarbete där resultaten utgör underlag för att förändra och förbättra verksamheten dock bedömer inspektörsteamet att rutiner och ett tydligt system för kvalitetsarbetet bör vidareutvecklas.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Husensjö skola erbjuds engelska, tyska, franska och spanska som språkval, vilket sker i samarbete med Wieselgrensskolan. Modersmålsundervisning och svenska som andraspråk förekommer på skolan. Elevers val, som ska ge möjlighet till allsidiga val med möjlighet till fördjupning och breddning för eleven, erbjuds inte på skolan.

Skolan arbetar för att anpassa och tillgodose elevers olika behov och det finns en beredskap för att vidta de lokalanpassningar som är nödvändiga och möjliga att genomföra, om behov uppstår.

Det framkom att det samlas in pengar för att täcka en del av kostnaderna vid klassresor, studiebesök med mera. Insamlingen sker genom olika aktiviteter, försäljning eller genom att lägga pengar till en klasskassa. Det är föräldrarna som själva har beslutat att lägga 100 till 150 kronor per termin i en klasskassa för att samla till en klassresa i årskurs 6. Skollagen anger att utbildningen för grundskolan skall vara avgiftsfri för eleverna och att det i verksamheten får förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Elever och föräldrar informeras om utbildningen genom till exempel föräldramöten, föräldraråd, utvecklingssamtal, skriftlig information från rektorn samt genom skolans hemsida. Inspektörsteamet bedömer dock att informationen om skolans mål i läroplanen och kursplaner kan förbättras och göras tydligare för elever och föräldrar.

Sammanfattningsvis ges eleverna på Husensjö skola till stora delar den utbildning och omsorg som krävs enligt författningarna. Dock erbjuds inte elevens val på skolan. Inspektörsteamet vill göra skolan uppmärksam på att utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri och endast enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad får förekomma. Det är av vikt att skolan ser över rutiner för insamlande av medel för studieresor och annat. Informationen om skolans mål i läroplanen och kursplanerna kan förbättras och göras tydligare för elever och föräldrar.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Husensjö skola har personalen adekvat utbildning för de tjänster som de innehar. Förutom skolledningen är cirka 35 pedagoger anställda på skolan. Av dessa är 1,9 specialpedagoger, 4,0 förskollärare och 1,0 fritidspedagog anställda. I samtalen med föräldrar och elever framkom att de anser lärarna mycket kompetenta överlag. Personalbemanning och gruppstorlekar på skolan upplevs som rimliga. Dock är antalet barn på fritidshemmet stort, vilket gör gruppen svårarbetad även om personalbemanningen är avpassad efter antalet barn.

Personalens kompetensutveckling är kopplad till Bildningsnämndens handlingsplan och de prioriterade målen som till exempel portfolio, individuella utvecklingsplaner och integrationsarbete i samarbete med Wieselgrensskolan. Det finns möjlighet till både generell och individuell kompetensutveckling. Den individuella kompetensutvecklingen beslutas i samband med medarbetarsamtalen. Resurser till kompetensutveckling förfogar rektorn över. Arbetslagen förfogar över en del resurser till bland annat läromedel, förbrukningsmateriel och till elevers och personals välbefinnande.

Skolan tillhandahåller läromedel för en tidsenlig utbildning, standard och tillgång är god. Nytt för läsåret är mediateket med datorer, studieplatser och bibliotek. För övrigt finns datorer i klassrummen och eleverna har tillgång till Internet och e-post. Det finns en liten gymnastiksal på skolan som används kontinuerligt. Mycket av idrottsundervisningen förläggs utomhus i de närliggande grönområdena eller på skolgården. Intill slöjdsalen finns en fotostudio där slöjdläraren har inlett ett arbete med att låta eleverna dokumentera sina arbeten.

Skolan är tillbyggd vid olika tidpunkter vilket medför att det är varierande grad av flexibilitet i lokalernas användbarhet. Dock bedömer inspektörsteamet lokalerna som ändamålsenliga och att de svarar mot kraven i utbildningen.

Skolan har ett förhållningssätt att satsa resurser på de yngre barnen för att förebygga svårigheter högre upp i årskurserna. Vid fördelning av resurser på skolan tar rektorn hänsyn till enskilda elevers behov.

Sammanfattningsvis finns på skolan resurser för att eleverna skall ha möjlighet att nå de nationella målen. Lokalerna är, med hänseende till åldern på skolan, väl anpassade för undervisning enligt läroplanen och utgör en god läromiljö för eleverna. Det nya mediateket kan i framtiden ge eleverna möjlighet till lärande av mycket god kvalitet. Lärarna har adekvat utbildning för den undervisning de ska bedriva och erbjuds kompetensutveckling utifrån mål och individuella behov.

Sammanfattande bedömning

Inspektörsteamet bedömer att verksamheten i Husensjö skola övergripande är av god kvalitet och erbjuder en trygg och befrämjande miljö som ger eleverna ett lustfyllt lärande. Skolan erbjuder daglig fysisk aktivitet samt övergång mellan förskola och förskoleklass med mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- göra kunskapsmålen kända för elever och föräldrar,
- insatser för att utveckla arbetet kring elevernas reella inflytande över utbildningen bör göras,
- rutiner och ett systematiskt tillvägagångssätt bör arbetas fram för att säkerställa identifieringen av elever i behov av särskilt stöd,
- det pedagogiska ledarskapet bör stärkas och pedagogiska diskussioner utifrån de nationella styrdokumenterna genomföras, för att förstärka en gemensam pedagogisk grundsyn och viljeinriktning på skolan, samt ge en enhetlig utbildning för eleverna,
- att säkerställa elevernas möjlighet att nå målen i kursplanerna i ämnena bild och musik samt
- utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri och rutiner för insamlande av medel för studieresor och annat bör ses över.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Särskilt stöd till elever som har svårigheter i skolarbetet ges ej i alla ämnen och åtgärdsprogram utarbetas heller inte i alla ämnen (4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap.1 § grundskoleförordningen).
- Elevers val erbjuds inte på skolan (2 kap. 19 och 20 §§ grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2004-10-08	Lund

Ebba Svartz

Per-Ingvar de la Motte